CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

Presenta

Emocions en temps de conflicte

CONCERT EN COMMEMORACIÓ
DEL DIA INTERNACIONAL PER A LA PAU

Dijous, 21 de setembre de 2023, a les 20.30 h,
al vestíbul del Consell General

Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra

Quintet de corda

David Olmedo i Àlex Arajol, violins
Anna Aldomà, viola
Manuel Martínez del Fresno, violoncel
Mario Lisarde, contrabaix

Mezzosoprano *

Maria Soler

Narrador

Pere Tomàs

Guió, textos i direcció musical

Albert Gumí

ONCA
FUNDACIÓ

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

Emocions en temps de conflicte

Programa

Conflicte

Pavanne de la Guerre

C. Gervaise (1525-1583)

Conflicte, xoc, contesa, hostilitat, pugna, topada, antagonisme, baralla... Tantes paraules per definir allò que ens desuneix i una de sola per contraposar-s'hi: PAU.

La comprensió de l'altre i la conseqüent entesa sovint és una utopia prou difícil d'assolir. Però no hi hem de renunciar mai, per que enfront hi ha l'altre gran paraula que ho resumeix tot i que, malauradament, dia a dia, ens estem acostumant a utilitzar de manera massa quotidiana: GUERRA.

Resignació

"Allegreto" de la Simfonia núm. 7

L.V.Beethoven (1770-1827)

Què hi podem fer nosaltres? Aquesta és la gran pregunta. I com a tota gran pregunta, no hi ha una única resposta. Activisme? Pacifisme? Queixa? Resposta? Boicot?... En tot cas, i malgrat tot allò que cada un de nosaltres des del seu particular lloc d'influència pugui fer, el més important és no caure mai en la in-di-fe-rèn-ci-a, en allò que ens fa assimilar com a normalitat l'horrible excepcionalitat que suposa una guerra. Mai la indiferència enfront el patiment dels altres per molt llunyà que pugui ser. Però, ai làs! Quan hem esgotat totes les nostres migrades respostes i no veiem pas cap tipus de solució a tocar... És llavors quan ens assalta aquella altra paraula dura però, en aquest cas, comprensible: la resignació. La resignació és el refugi d'aquells que ja no trobem respostes.

Tristesa

"Lascia chio piangia" de l'òpera Rinaldo*

G.Ph.Haendel (1685-1759)

"Laschia chio Pianga" (Deixa que jo plori). Un text que ens interpel·la. El trobem a una ària que Haendel va escriure per a soprano i cordes, tot i que en origen era una peça que va concebre com una Sarabanda (una dansa lenta i noble, però sense lletra). Després li va adaptar una lletra que deia: "Laschia la spina, cogli la rosa" (Deixa l'espina, cull la rosa). I posteriorment, per fi, la va unir a la lletra que es va fer famosíssima i que ha arribat als nostres dies amb la mateixa emoció que deuria colpir als oïdors anglesos de fa exactament 312 anys quan es va estrenar en el marc de l'òpera Rinaldo. Per que les emocions son universals i intemporals. Text i música casen perfectament en una harmonia que poques vegades al llarg de la història de la música s'ha assolit amb tanta naturalitat.

Confusió

"Confutatis" del Rèquiem

W.A.Mozart (1756-1791)

La confusió i el desconcert davant l'incomprensible. I ens preguntem: Perquè? Maleïm i som maleïts. I, en aquesta perversió, sempre hi perdem. Perquè? Les flames de l'odi i l'odi ben inflamat. Perquè? ... I després el dubte. L'incomprensible. Què ha passat? I llavors ja no ens preguntem res. No fa pas falta. Per que ja és massa tard.

Compassió i perdó

"Sentimental Sarabande" de la Simple Simfonia

B.Britten (1913-1976)

Tots ens equivoquem. Tots i cada un de nosaltres ha fet i farà accions que potser no agradaran als que ens envolten. Paral·lelament, nosaltres haurem d'aguantar les equivocacions (evidentment sempre viscudes des del nostre punt de vista) dels qui ens ofendran. Llavors, davant l'agressió ja feta, només queda la reparació. I, en tot cas, la compassió i el perdó. Contràriament al que potser podria semblar, la compassió i el perdó son les accions més contundents que podem fer i son les que ens fan realment grans.

Desolació

"What Power art thou?"*

H.Purcell (1659-1695)

Quan sembla que tot està perdut, el fred de la desolació s'apodera de cada racó del nostre cos. Tremolem i ens costa articular les paraules. En l'aria que escoltarem a continuació de l'òpera King Arthur del compositor barroc anglès Henry Purcell, el fred traspua a cada una de les notes. Unes notes tremolen al ritme de la desolada lletra: "No veus com soc de vell? No puc suportar aquest fred amb prou feines puc moure'm o respirar. Deixa'm que em congeli altra vegada per morir"

Agitació

"Allegro di molto" de la Simfonia per a cordes núm. 3 mi menor

F.Mendelssohn (1809-1847)

Estem agitats. Estem contrariats. Les nostres pulsacions ens desborden i se'ns acumulen el problemes. Ja n'hi ha prou de dificultats, de cavalls de batalla, de litigis i de vespers! Quan ens trobem desbordats, nosaltres –que només piulem poesia i apartem els cargols del camí perquè ningú no els trepitgi-, som capaços de començar qualsevol conflicte inclús amb la persona més estimada. Necessitem Pau. La Pau no és una qüestió únicament d'entesa planetària. La Pau ha de formar part del nostre dia a dia. Si us plau, de tant en tant, deixem-nos tots plegats una mica en Pau!

Esperança

Ave Maria*

F.Schubert (1797-1828)

Tot anirà a millor. Confiança plena.
En què?
En les persones, en les decisions encertades, en els llargs camins plens de pactes... L'esperança és el darrer que es perd, diuen... Bé, bé... Però per perdre una cosa, primer l'has de tenir, no?
Construïm, doncs, concerts (la paraula concert, a més del que estem vivint avui aquí, vol dir també: pacte, conveni, acord). Configurem doncs concerts de tot tipus que ens ajudin a confiar en els altres. Esperem el millor d'ells i oferim també el millor de nosaltres. Mai hem d'esperar a que hi hagi motius per perdre l'esperança.

Ràbia

"Rondeau" d'Abdelazar

H.Purcell (1659-1695)

Abans estàvem agitats i contrariats. Però podem inclús anar més lluny i arribar a estar enfurismats, arravatats i exasperats. La ràbia és el darrer estadi del ja n'hi ha prou. El punt i final a la cordura. Per sort, no tothom arriba a aquesta dràstica fita. Hi ha gots que mai acaben vessant per moltes darreres gotes que s'hi aboquin. Però si no és així... Preparem-nos: còlera, furor i ira!

Convicció

El cant dels ocells

Tradicional catalana

La paraula convicció és d'aquelles que hauríem d'utilitzar amb prudència. Aquesta seguretat que podem tenir sobre la certesa sense fissures d'allò que pensem o del que creiem, sovint s'esquerda davant del dubte o, malauradament, enfront de les pressions alienes. Com costa mantenir les conviccions en situacions adverses! Mantenir les conviccions de manera ferma, al llarg del temps i en contra de molts factors és certament patrimoni que assoleixen molt poques persones. En el camp de la música tenim un bon exemple de convicció. Un opositor a les dictadures, que va predicar des del silenci des del seu exili (físic i musical) que la Pau és l'únic camí. Un músic que va deixar de tocar com a única manera de mostrar el seu rebuig envers els conflictes. Un intèrpret que no va voler resignar-se però que va renunciar a les gires internacionals com a protesta davant les injustícies. Tots el coneixem i el recordem. Enguany es compleixen exactament cinquanta anys que ens va deixar. El seu nom ja semblava presagi del que seria la seva vida: Pau. Pau Casals

Fermesa

"Do you hear the people sing?" de Els Miserables

C.M.Schönberg (1944)

La fermesa és germana de la convicció. Una convicció sense fermesa ja podeu imaginar que és impossible de mantenir. Per tant, en el tram final d'aquest concert reivindicant la fermesa com a element absolutament necessari per defensar les nostres conviccions. En música, la fermesa poques vegades ha estat tan ben representada com a la cançó "Do you hear the people sing?" del musical "Els miserables" del compositor francès Claude Michel Schönberg. La força de la seva lletra unida a la fermesa de la música fan d'aquesta petita obra d'art, tot un clàssic de la resistència davant l'adversitat.

"Escoltes a la gent cantar?
Cantant una cançó d'homes enutjats?
És la música de la gent
Que ja no tornaran a ser esclaus.
Quan el batec del teu cor
Faci eco amb el so dels tambors
Hi haurà una vida per començar
Quan el demà arribi"

Consol

Cançó de bressol d'Ucraïna*

Tradicional d'Ucraïna (arranj. d'A. Gumí)

Volem acabar amb una peça molt especial: una cançó de bressol d'Ucraïna. Una melodia que, en aquelles llunyanes terres (però al mateix temps tan properes), pot ser que ara mateix una mare l'estigui cantant al seu nadó.

Tal com dèiem al principi, les grans preguntes no tenen una única resposta. Però, entre les diverses respostes al gran dilema que ens genera el conflicte mal resolt amb violència, n'hi ha una que potser és l'encertada: si tot el mon, tot, estigués governat únicament per mares, i fossin elles les que realment manessin, potser llavors, només llavors, no hi hauria tantes guerres. No us sembla?

VIRTVS VNITA FORTIOR

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

ONCA
FUNDACIÓ